

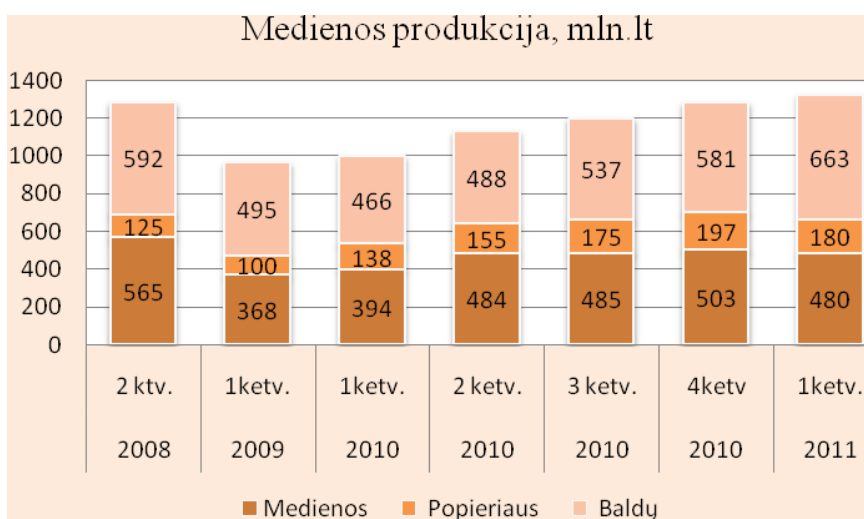
Medienos sektorius 2011m. pradžioje

Prof. dr. Antanas Morkevičius

Medienos produkcijos gamyba

Dabar jau galima tikrai pasidžiaugti, kad medienos produkcijos gamyba pirmajame šių metų ketvirtyje vėl pasiekė ir jau pralenkė anksčiau, prieš krizę buvusį lygį (1 grafikas). 2008m antrajame ketvirtyje (aukščiausio pakilimo metu), skaičiuojant pastoviomis 2005m. kainomis, Lietuvos įmonės pardavė medienos produkcijos už 1282 mln. lt, pirmajame šių metų ketvirtyje už 1323 mln. lt. Labiausiai (nuo 565 iki 368 mln. lt buvo nusmukusi pirminio medienos perdirbimo produktų (pjautinės medienos, plaušų plokščių ir stalių dirbinių) gamyba ir ji dar nepasiekė anksčiau buvusio lygio. Ypač daug (nuo 35,4 tūkst. iki 14 tūkst. tonų) buvo sumažėjusi popieriaus ir kartono gamyba. Tuo pat metu daugiau išaugo baldų ir popieriaus dirbinių pramonė. Atsigavimo požymių dar visai nerodo stalių dirbinių pramonė ir plaušų plokščių gamyba (1 lentelė). Taip yra todėl, kad šios medienos produkcijos vartotoja yra dar neatsigaunanti vietinė statybų industrija

1 grafikas

Neabejotina, kad labiausiai nuo krizės bus nukentėjusios, praradusios specialistus ir prekybos partnerius, įmonės, gaminusios medinius langus ir duris, tad jų tikro atsigavimo teks dar ilgai laukti. Žinoma, kad nemažai šio profilio įmonių persitvarkė baldų ar kitos panašios produkcijos gamybai, susirado prekybos partnerius užsienio rinkose.

Produkcijos pardavimų dinamika, o taip pat informacija apie 2010m. ekonominę įdirbį (2 lentelė) rodo, kad toliau gerai keičiasi medienos sektoriaus dalyvių ir jų gaminamos produkcijos sudėtis, pastebimai didėja baldų pramonės vaidmuo. Taip, tikriausiai, yra dėl didesnės baldų paklausos užsienio rinkose ir dėl neabejotinai didesnio šios produkcijos gamybos rentabilumo. Baldų gamybos įmonės

dabar jau duoda pusę visos medienos produkcijos yra palyginti didesnės ir geriau įrengtos. Didelis privalumas, kad Lietuvoje gaminamų baldų prekyba rūpinasi IKEA koncernas jau dalyvaujantis ir kai kuriuose šios pramonės vystymo projektuose.

1 lentelė. **Svarbiausios produkcijos gamyba sausio-kovo mėn.**

Produkcija	2008	2009	2010	2011
Langai ir jų rėmai, tūkst.	41,9	25,6	17,3	18,6
Durys ir jų staktos, tūkst.	241,3	90,5	115,3	131,4
Klijuota fanera, tūkst. m ³	12,1	9,3	12,0	13,8
Drožlių plokštė, tūkst. m ³	106,7	148,1	124,7	152,1
Plaušų plokštė, mln. m ²	10,1	5,4	6,2	7,2
Popierius ir kartonas, tūkst. t	35,4	14,0	26,4	33,8
Raukšlėtasis kartonas ir tara, tūkst. t	17,2	12,3	16,3	19,6
Baldai, mln. Lt(2005m. kainomis)	616	495	466	663

2 lentelė. **Kai kurie ekonominiai 2010m. veiklos rodikliai**

	2010 1 ketv.	2010 2 ketv.	2010 3 ketv.	2010 4 ketv.
Įmonių skaičius: Medienos	855	869	880	890
Popieriaus	72	73	73	72
Baldų	602	613	621	623
Pardavimo pajamos mln. Lt: Medienos	461	533	589	735
Popieriaus	169	184	214	253
Baldų	564	580	648	756
Veiklos pelnas, mln. Lt: Medienos	9	33	36	15
Popieriaus	7	11	18	30
Baldų	42	39	49	66
Turtas, mln. Lt Medienos	1931	1914	1926	1923
Popieriaus	764	771	760	788
Baldų	1373	1357	1423	1429
Materialinės investicijos mln. Lt: Medienos	31	26	25	23
Popieriaus	2	5	18	10
Baldų	13	9	9	21

Tuo pat metu pirmojo metų ketvirčio sektoriaus gamybinės veiklos rezultatai leidžia laukti dar didesnio tolimesnio gamybos augimo ir labai reikšmingų investicinių projektų. Dvi didžiausios medienos sektoriaus įmonių grupės: SBA koncernas ir Vakarų medienos grupė pradėjo naujų įmonių statybas ne Lietuvoje, o Baltarusijoje. VMG vadovai paskelbė, kad jie savo investicijas perkėlė į Baltarusiją nesulaukę Lietuvos Vyriausybės pritarimo pastatyti medienos plokščių ir baldų gamybos įmonę Alytuje. SBA vadovai Baltarusiją pasirinko dėl neva palankesnių gamybos ir produkcijos realizavimo sąlygų

2011 m. vasario 28 d. Mogiliove buvo pasirašyta VMG ir SBA vadovų sutartis su Mogiliovo srities administracija dėl dviejų naujų Lietuvos įmonių statybos Mogiliovo miesto laisvoje ekonominėje zonoje. VMG jau šiemet planuoja pastatyti didelį medienos perdirbimo ir baldų gamybos fabriką kompleksą, kurį sudarys drožlių plokščių, korpusinių baldų, faneros gamyklos ir energijos jėgainė. Gamyboje bus naudojama Baltarusijos miškų mediena. Pagrindinis produkcijos pirkėjas – baldų koncernas IKEA. Planuojamos investicijos 266 mln. Lt. Koncernas SBA stato „Mebelain“ baldų fabriką, kuris gamins modernius natūraliu lukštu dengtus stalus, lentynas, miegamojo ir svetainės baldus. Pagrindinis produkcijos pirkėjas – baldų koncernas IKEA. Numatomos investicijos - 44 mln. Lt. Paleidus gamyklą Baltarusijoje tikimasi dar labiau sustiprinti koncerno pozicijas Rytų rinkose, kur, didėjant gyventojų perkamajai galiai, matome nemažą augimo potencialą. Gerą žaliavos bazę ir senas baldų gamybos tradicijas turinti Baltarusija priklauso bendrai Rusijos, Baltarusijos ir Kazachstano Muitų sąjungai, o tai leis „Mebelain“ produkciją lengviau realizuoti NVS šalyse. Įmonė Baltarusijoje bus antra didelė koncerno SBA investicija Rytų šalyse. 2005 m. koncernas Rusijoje, Tulos srityje įsigijo „Novo Mebel“ gamyklą, kuri jau tapo pirmąja baldų įmone šalyje. Jos pardavimai 2010 m., lyginant su 2009 m. rezultatu, išaugo 40% . **SBA** baldų kompanija pirmoji iš Lietuvos įmonių dalyvavo prestižinėje 2011m. Milano baldų parodoje, kur eksponuotos prekės ženklo „Parra“ svetainės ir miegamojo baldų bei aksesuarų kolekcijos. Ši kolekcija šiemet jau pristatyta Kelne (Vokietija), Kijeve (Ukraina) vykusiose tarptautinėse baldų parodose, kur sulaukė daug gerų atsiliepimų. „Parra“ baldai skirti jaunoms šeimoms, pirkėjams kuriems rūpi ne tiek baldų funkcionalumas, kiek naujausios mados tendencijos. Šis prekės ženklas šiuo metu yra aktyviai reklamuojamas Rusijos rinkoje, kur veikia SBA kompanijai priklausanti „Novo Mebel“ baldų gamybos įmonė.

Ir toliau gamybą sėkmingai didina didžiausia baldų gamybos įmonė "Vilniaus baldai". Per pirmą šių metų ketvirtį ji pardavė produkcijos jau už 56,6 mln. Lt arba 31 % daugiau nei pernai tuo pat metu. Pelnas kiek sumažėjo, kaip teigia įmonės vadovai, dėl augančių medžiagų kainų. Sėkmingai užbaigusi 2010 m. "Vakarų medienos grupė" (VMG) pardavimus didino ir pirmąjį šių metų ketvirtį, jie pasiekė 68,8 mln. litų ir buvo 27% didesni nei 2010 metų pirmąjį ketvirtį. Daugiausia(30%) pardavimus padidino "Klaipėdos mediena" . Antroji, pagal dydį, grupės įmonė UAB "Sakuona" ketvirčio pardavimus padidino 19%, Laukiama, kad VMG grupės pardavimai 2011 m. pasieks jau 400 mln. litų. Per 24 mln. litų šiemet numatyta investuoti į "Sakuonos" gamybinių pajėgumų atnaujinimą bei apie 38 mln. litų į naują baldų gamybos cechą . 2011 m. kovo mėnesį „Klaipėdos mediena“ pasirašė sutartį su viena žinoma Vokietijos baldų gamybos įrangos kompanija, dėl medienos plokščių pjaustymo bei baldų detalių mechaninio apdirbimo naujų modernesnių įrengimų įsigijimo. Jie bus sumontuoti jau 2011 m. rugsėjo mėnesį. Tai leis ženkliai padidinti darbo našumą, produkcijos eksportą. Tikimasi, kad sekančiais metais šios investicijos leis įmonei padidinti baldų gamybą daugiau nei dvigubai.

Pranešama, kad koncerno „Latvijas Finieris“ dukterinė įmonė Lietuvoje UAB „Likmerė“ balandžio mėnesį pradėjo eksploatuoti antrą rąstų lukštenimo liniją. Dėl to gamyklos pajėgumai padidės 25 %. Šis projektas leis įmonei padidinti perdirbamos medienos kiekius iki 180 000 m³ per metus, toliau palaikyti ir skatinti ilgalaikį bei stabilų bendradarbiavimą su Lietuvos miškų savininkais bei valdytojais . Į šios įmonės statybas jau investuota 21,5 mln. EUR, ji dabar turi 80 darbuotojų.

Žiūrint didžiųjų įmonių veiklos rezultatus(3 lent.) matyti, kad nustojo didėti jų vaidmuo. Antai visos medienos produkciją gaminančios pramonės gamyba, skaičiuojant to meto kainomis ir lyginant

pirmą 2011 metų ketvirtį su 2010m. pirmuoju ketvirčiu, per metus išaugo 39%, o didžiųjų dešimties įmonių jau tikrai 36%.

3 lentelė. **Kai kurių didžiųjų įmonių veikla 2010-2011m.**

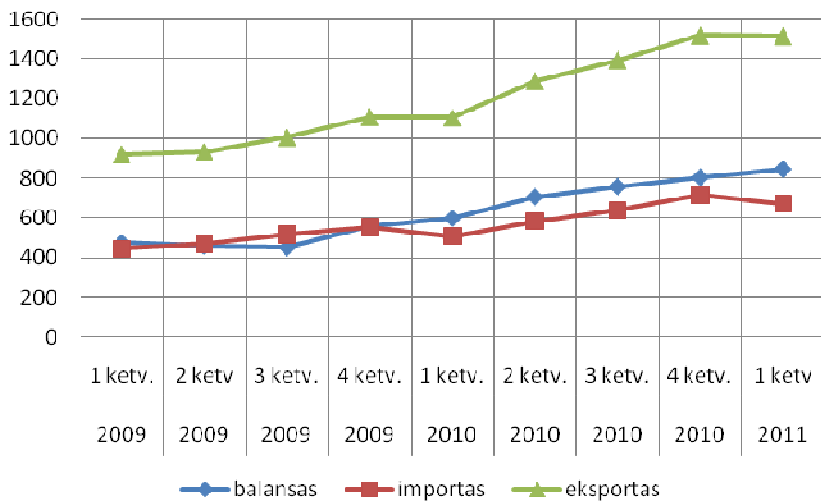
	Parduota produkcijos sausis-kovas, mln. lt		Dirbančiųjų skaičius Kovo mėn.	
	2010	2011	2009	2010
1 Swedspan GB	44,8	64,8	209	194
2.Freda	36,4	57,4	317	382
3.Boen Lietuva	42,9	57,2	542	663
4.Vilniaus baldai	43,2	56,6	397	410
5.Klaipėdos mediena	35,8	47,3	383	365
6.Klaipėdos baldai	36,7	37,9	563	491
7.Grigiškės	29,3	41,9	467	438
8. Klaipėdos kartonas	23,9	33,2	190	195
9.Šilutės baldai	16,5	21,9	615	603
10.Sakuona	15,3	18,1	520	513
10 įmonių	324,8	436,3	4203	4254

Užsienio prekyba

Medienos prekių užsienio prekybos balansas ir toliau išlieka akivaizdžiai teigiamas,(2 graf.) tačiau šių metų pradžioje, lyginant su ankstesnių metų ketvirčiu, yra nežymiai sumažėjęs visų rūšių prekių eksportas (3 grafik.)

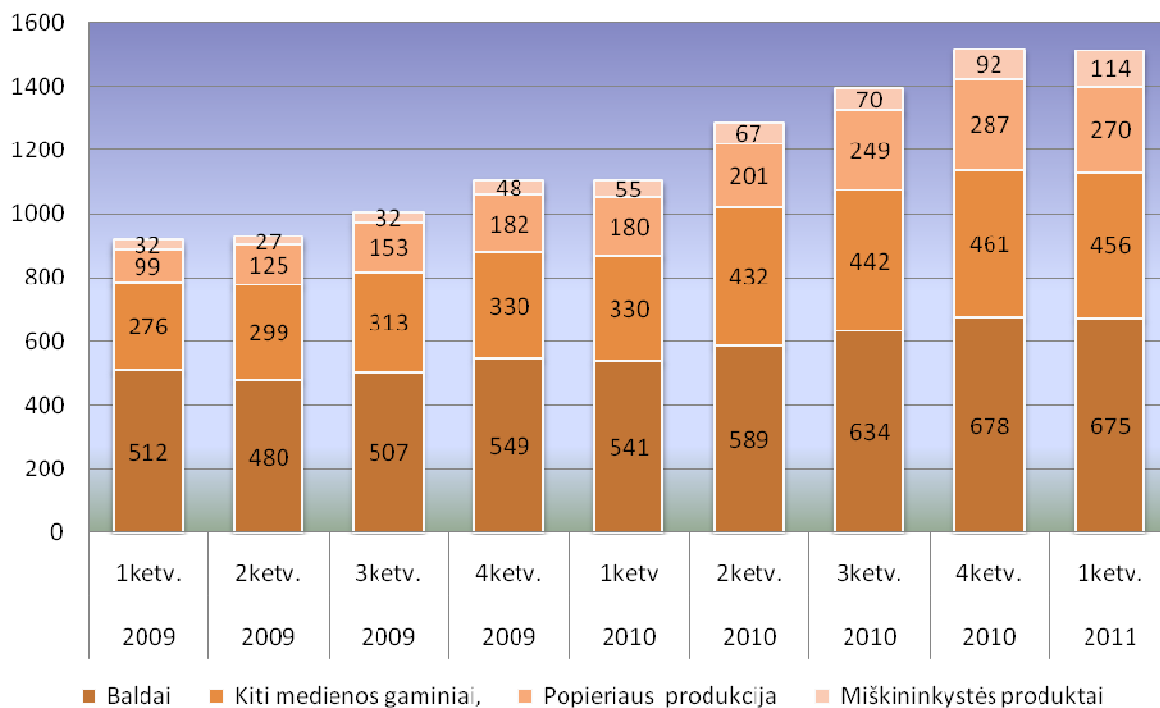
2 grafikas.

Medienos prekių užsienio prekyba, mln.lt

3 grafikas

Medienos prekių eksportas, mln.Lt

Nepageidautina yra prekinės eksporto struktūros kaita dėl ženkliai didėjančios miškininkystės produkcijos, pirmiausia apvaliosios medienos dalies augimo. Ir toliau didėja ne tik medienos kuro, bet ir padarinės apvaliosios medienos eksportas (4 lentelė). Ko verti yra tie visi patriotiniai Seimo ir Vyriausybės narių šūkalojimai apie vietinių miškų tausojimą ir gausinimą, apie būtinumą remti vietinę pramonę, jeigu tų miškų produkcija, nacionalinis turtas, medienos žaliavos vis daugiau tarnauja ne Lietuvos, o Švedijos ir Lenkijos ūkio vystymui. Kokios ir kieno čia direktyvos kaltos, kad Lietuva ir pati stokojanti medienos žaliavų, privalo jomis remti turtingesnių kaimynų pramonę. Nuolat eskaluojama žinia, kad Lietuva į Švediją ir Suomiją eksportuojanti tik vietos rinkoje paklausos neturinčius popiermedžius. Šių metų statistika rodo, kad tik per pirmuosius tris mėnesius jau eksportuota ir 73 tūkst. kub. m spygliuočių pjautinių rąstų, vietinėje rinkoje labiausiai deficitinės žaliavos. Padarinė mediena iš Lietuvos dabar jau eksportuojama ne tik į kaimynines šalis, bet ir į Kiniją.

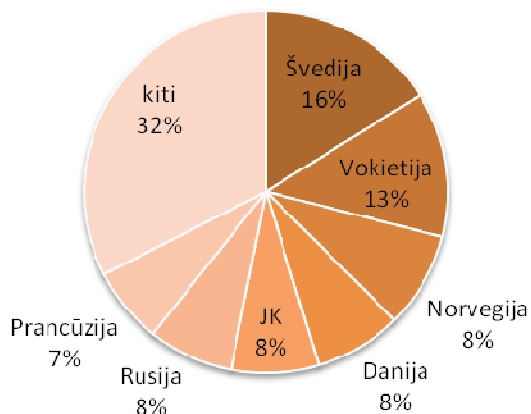
Šiek tiek keičiasi baldų eksporto geografija. Tarp didžiausių lietuviškų baldų importuotojų: Švedijos, Vokietijos, Norvegijos, JK, Prancūzijos ir Danijos šių metų pradžioje atsirado ir Rusija (4 grafikas). Medienos produkcijos eksporte dabar dalyvauja keli šimtai įmonių, tačiau dešimt šios veiklos lyderių (5 lent.) duoda ketvirtadalį tokios produkcijos. Mažai keičiasi medienos prekių importo sudėtis, o didžiausią jo dalį sudaro įvairios popieriaus pramonės medžiagos ir gaminiai (5 grafikas). Daugiausia šių prekių importuojama iš Lenkijos, Vokietijos, Suomijos ir Švedijos. Kiek sumažėjęs yra ir jau nebedidėja baldų importas.

4 lentelė. **Apvaliosios padarinės medienos eksportas**, mln. Lt

	2010 1ketv.	2010 2ketv.	2010 3ketv.	2010 4ketv.	2011 1ketv.
Iš viso	43,4	60,2	59,5	73,5	97,1
Pagal šalį:					
Švedija	13,8	25,0	26,2	26,3	35,1
Lenkija	9,8	10,2	14,2	19,8	30,4
Latvija	8,4	9,0	8,7	10,8	11,2
Suomija	1,4	3,3	2,5	2,4	2,3
Kitos	10	12,7	7,9	14,2	18,0

4 grafikas

Baldų eksporto geografija, %

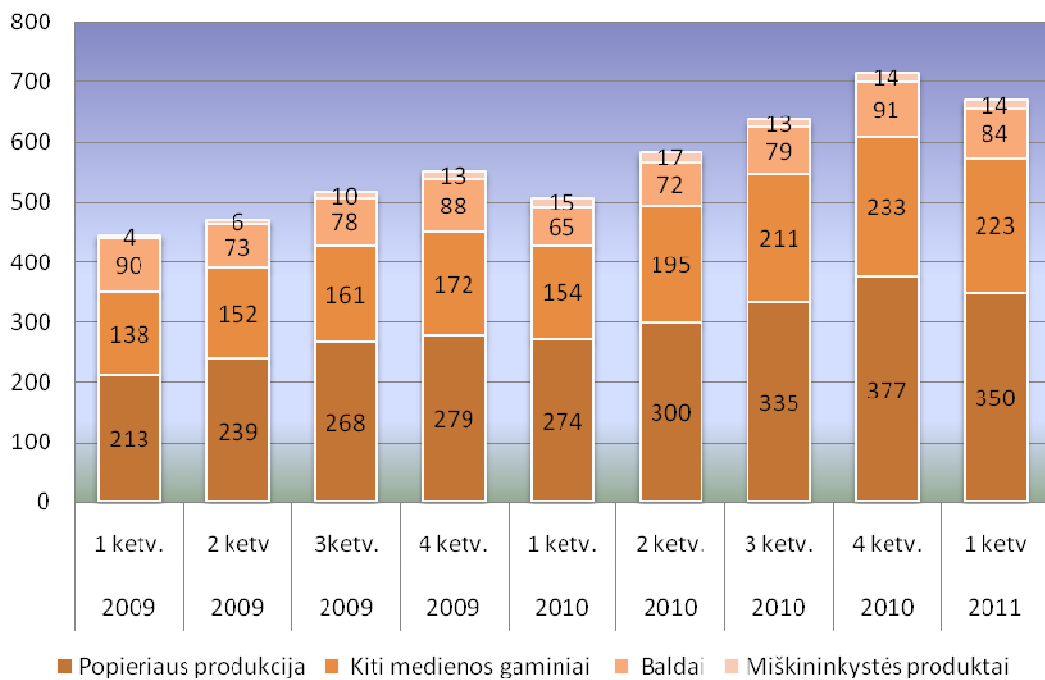

5 lentelė. **Didžiausi medienos prekių eksportuotojai**, sausis-kovas, mln. Lt

	2008	2009	2010	2011
1.Vilniaus baldai	30,0	34,8	43,1	55,2
2.Boen Lietuva	30,2	31,0	39,7	53,3
3.Freda	29,4	27,8	36,4	46,8
4.Klaipėdos mediena	28,9	34,0	33,7	46,0
5.Swedspan GB	33,9	29,4	39,7	46,0
6.Klaipėdos baldai	42,4	47,6	36,4	37,7
9.Grigiškės	13,8	11,3	19,1	25,8
8.Klaipėdos kartonas	23,4	7,6	16,3	22,6,
7.Šilutės baldai	21,3	18,0	16,1	21,6
10. Sakuona	9,4	10,9	15,1	17,9
	262,7	252,4	295,6	372,9

5 grafikas

Medienos prekių importas, mln.Lt

6 grafikas

Popieriaus prekių importo geografija,

